

Az Unió polgárság nem üres fogalom, hanem konkrét státusz, amelyhez számos jogot csatoltak

Egy nemzetközi kutatás rövid összefoglalása¹

Project co-funded by the European Union's Rights,
Equality and Citizenship Programme (2014-2020)

BEVEZETŐ:

Az én EU-m projekt

Az európai polgárok sikeres beilleszkedésének és részvételének előmozdítása a fogadó EU ország polgári és politikai életében

Az én EU-m projekt általános célja, hogy növelje az EU állampolgárok, különösen a fiatalok elkötelezettségét és demokratikus részvételét az EU fogadó országok politikai, polgári és demokratikus életében.

A projekt érdemi tevékenységeit négy munkafolyamatba csoportosítottuk:

1. Elemzői tevékenységek: Elemzés és a bevált gyakorlatok feltérképezése, sikeres történetek az uniós szintű, aktív demokratikus folyamatokban való részvételről

2. Egy internet Portál struktúrájának és tartalmának megtervezése, fejlesztése, megvalósítása és tesztelése, nemzeti / nemzetközi konzultációk keretében, majd a Portál elérhetővé tétele a széles nyilvánosság számára.

3. A MyEU portálon keresztül elérhető oktatási és információs támogatás megvalósítása

4. A partnerség továbblépési stratégiájának kidolgozása. A lengyel, olasz, magyar partnerség keretében sorra került elemző munka egy részét és annak is rövidített változatát tanulmányozhatja itt az olvasó. Érdekes, hogy alig van eltérés a három ország eredményei között. (Természetesen a vizsgálat hatóköre és a megkérdezettek száma alapján)

Az adott keretek között főként a tanulmányi programokban – Erasmus-részvevők, diákok szerepelnek a felmérésben, s kevés a munkavállalásra vonatkozó híradás. Pedig ez a téma áll ma előtérben. Nagyon fontos megerősítés, hogy a fiatalok egyöntetűen elkötelezett pro-Európa gondolkodásúak. Éveken keresztül ezt tapasztaltam nemzetközi programjaink résztvevői körében is. De fel kell csak szállni egy fapados repülőgépre és látni lehet az átlagéletkort. Fiatalok indulnak – bármilyen céllal – Európa országai felé nap mint nap és ez napi rutin jelenség.

Az egyik nagyon fontos eredmény, hogy a válaszadók ugyan tisztában vannak az európai állampolgárság tényével, de kevés erről a tudásuk és még kevésbé fordul elő, hogy gyakorolják is

az jogaikat és kötelességüket. Ez is megerősítés, hogy a MyEU projekt nem hiábavaló. Visszatérő jelenség a „mi okozott gondot” kérdésre a nyelvtudás. Sajnos tudjuk, hogy a magyarok nem túl jól állnak ebben a kérdésben. Az on-line kérdőívet sok volt diákunk is kitöltötte, köszönet nekik az érdeklődésért és aktivitásért.

A vizsgálat alapján készül el az a négy nyelvű, Lengyelországban működő portál, amely aktív segítséget szeretne majd adni az érdeklődő fiataloknak és felnőtteknek. Reméljük egyre több érdeklődővel tudunk a honlapon keresztül is kommunikálni, megismerkedni.

Szigeti Tóth János

Partnerek

Alternatív Oktatási Kezdeményezések Alapítványa, Bielsko Biala Lengyelország www.fundacjaie.eu

Szociális Szövetkezet, Ancona

Cooperativa Sociale COOSS Marche, Ancona, Olaszország
<http://www.cooss.it/en/>

Magyar Népfőiskolai Társaság Magyarország www.nepfoiskola.hu

1. FELMÉRÉS LEÍRÁSA

A nyitott on-line felmérés három hónapig tartott, 2018 március közepétől 2018 júniusáig. A célok eléréséhez egy webs felmérési megoldást választottak (SURVEYMONKEY), négy különböző nyelvű változatban: angol, olasz, lengyel és magyar.

¹ Az itt megjelenő rövid változat szerkesztője: Szigeti Tóth János
Szerkesztők: Romina Boraso, Lorenza Lupini, Agnieszka Dadak, Tom Hunter

©2018: Fundacja Alternatywnych Inicjatyw Edukacyjnych (PL), Cooperativa Sociale COOSSMARCHEON LUSSCPA (IT), Magyar Népfőiskolai Társaság (HU) Ez a jelentés a „MyEU.aktív állampolgárportálja” programon belül fejlesztették, amely 2018 januárjától 2019 júniusáig valósult meg, az Európai Unió Jogok, Egyenlőbánásmód és Állampolgárságról szóló programja társfinanszírozásában (2014-2020)

A kiadvány tartalma szerkesztők kizárólagos felelőssége és semmiképpen sem tükrözi az Európai Bizottság álláspontját.

Mindegyik verzióknak volt egy konkrét "url/linkje", és az eredményeket négy különböző fájlban gyűjtötték, amelyeket folyamatosan figyelemmel kísérték.

A felmérés átfogta project és a kérdőív vonatkozó témaköröket. (bevezetés, konszenzus, személyes adatok, E Portálok, EU polgárság, mobilitás és, jegyzet). A kötelezően ajánlott válaszokat minden egyes résznél csillag jelezte.

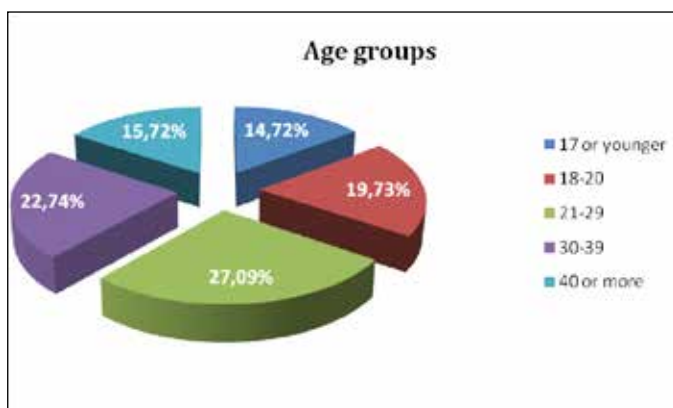
A kérdőív végén a válaszolók jelezhetik a kérdőív eredményei megismerésének az igényét és a részszésvétel szándékát az Országos Ifjúsági Fórumokon. A nyílt online felmérés apartnerek weboldalain közzétett link volt valamint a Facebook oldalak, és minden partnere megosztotta a meghívásokat, és hálózataik révén támogatták a felmérést (levelezési lista, hírlevél, weboldal, Facebook oldal, információs pontok stb.)

2. FELMÉRÉSI EREDMÉNYEK

2.1 ÁLTALÁNOS BEVEZETŐ EREDMÉNYEK

A felmérés során **összesen 326 kérdőívet** gyűjtöttünk össze. Pontosabban, a teljes szám tartalmazza a négy különböző ország által összegyűjtött eredményeket mind a partnerek, mind „más” országok vonatkozásában. 100 lengyel kérdőív, 115 magyar kérdőív, 100 olasz kérdőív és 11 angol kérdőív került kitélésre.

A válaszadók **10 különböző országból** érkeztek, mind az EU-n belül, mind azon kívül: Lengyelország, Olaszország, Magyarország, Franciaország, Spanyolország, Szlovénia, Grúzia, Örményország, Szlovákia és Románia.

A kutatás több uniós polgár korcsoportot érintett, összesen: **14,72% 17 éves vagy fiatalabb; 69,57% 18-39 éves, 15,72% felnőtt -40 vagy idősebb.**

197 nő (55,55%) és 102 férfi (45,45%). A felmérésben résztvevő állampolgárok: 41,47% diák, 51,51% munkavállaló, 2,01% munkanélküli és 5,02% NEETs (Sem az oktatásban, sem a foglalkoztatásban vagy képzésben nem vesznek részt).

A megkérdezettek különböző **oktatási háttérűek**: 2,34% alapfokú, 28,76% középiskola, 17,73% felső középiskola, 32,11% felsőoktatási fokozat, 14,38% diplomás tanulmányok és 4,68% egyéb.

A következő részek a nemzeti felmérés eredményeit elemzik, a legértékesebb válaszokra és a legfontosabb számadatokra összpontosítva.

2.2 NEMZETI EREDMÉNYEK

2.2.1 LENGYELORSZÁG

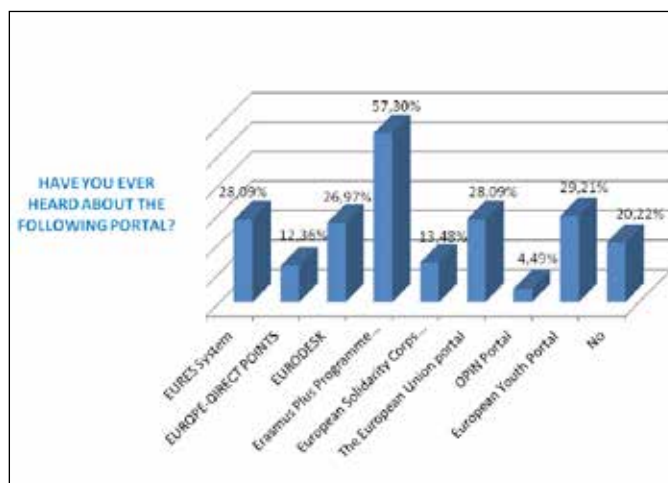
A lengyel felmérés **összesen 100 kérdőívet** gyűjtött össze. Anyi on-line kutatásban résztvevő állampolgárok többsége **fiatal felnőtt** 18-39 éves (83,52%) volt, ezt követték a *fiatalok* -17 éves vagy annál fiatalabb (12,09%) és a *felnőttek* (4,40%). **Több volt a nő** (58,24%), mint a férfi (41,76%).

A legtöbb volt a **diák** (62,63%), főleg a **középiskolából** (45,05%), míg jelentős részük **munkavállaló volt** (35,16%), különösen a **magánszektorban alkalmazottak** (9,89%). Csak kis rész volt ún. NEETS (2,20%).

A legtöbb válaszadó meghíváson keresztül értesült a project felmérésről (35,96%), egyéb forrásokból (29,21%) egy barát vagy ismerős meghívása (21,35%) volt.

ISMERETEK az uniós portálokról

Az EU-oldalak ismerete tekintetében a legtöbb válaszadó nyilatkozott úgy, hogy már ismerte az **Erasmus Plusz Programportált** (57,30%). A legelterjedtebb portálok az Európai Ifjúsági Portál (29,21%), az Európai Unió portálja, az EURES portal (28,09%), az EURODESK portal (19,78%), az Európai Szolidaritási hadtestportál (13,48%), a DIRECT portál (12,36%) és az OPIN portál (4,49%). A válaszadók összesen 20,22%-a soha nem hallott ilyen portálokról.

A legtöbb 18-39 éves (35,29%) válaszadó **már használta legalább egyszer az Erasmus Plus programportálját.** Az Európai Unió portál és az EURODESK portál esetében az arány 17,65% volt. A megkérdezettek fele kijelentette, hogy soha nem használták a kérdőív 10. oldalán felsorolt kilenc portál *egyikét sem* (50%). A portálok használatának leggyakoribb oka az információ keresés volt (36,92%).

A lengyel válaszadók többsége kijelentette, hogy az internetet az Európai Unió jogaira vonatkozó információk ellenőrzésének egyik főforrásaként használták. Az említett internetes források: ngo.pl, Helsinki Human Rights Foundation weboldal, fundusze.gov.pl, Wikipedia.

AZ EU ÁLLAMPOLGÁRI JOGOK

A válaszadók egyetértettek abban, hogy „az **unióspolgárság** nem üres fogalom, hanem **konkrét státusz, amelyhez számos jogot csatoltak**” (teljes mértékben egyetért 28,21%,

egyétért 43,59% részben egyétért 24,36%). Aválaszadók 32,05%-a azonban nem tudta, hogy az uniós polgárok jogait formálisan szabályozták. A **78,21%** válaszadó tudatában van, hogy az európai állampolgárságból jogok erednek (köztük a túlnyomó többség, a megkérdezettek 95%-a 18-39 éves).

Konkrétan:

- a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog az EU-n belül, és az állampolgárság alapján hátrányos megkülönböztetés tilalma: ezzel a 93,75%-uk tisztában van.
- külföldön történő mozgása során jogosult az egészségügyi ellátásra, az EU-n belül: a 92,50%-uk ennek tudatában van.
- A külföldi tanulmányok megszerzésének joga bármely EU-országban ugyanolyan feltételekkel, mint az adott ország állampolgárai: a 86,25%-a tudatában van.
- Jobb, olcsóbb mobiltelefon hívások, amikor az EU-n belül mozognak: a 82,50% tudatában van.
- A társadalombiztosításhoz való hozzáférés joga az EU-n belüli mozgás során: a 77,50%-a tudatában van.
- A képviselő nélküli uniós polgárok konzuli védelemhez való joga: a 75%-uk tudatában van.

A **politikai életben részvételt** illetően a válaszadók **77,50%** a tudatában van annak, hogy mind az uniós országban, mind a helyi és európai választásokon szavazati joggal és jelöltként részt vehetnek, ugyanolyan feltételekkel, min az adott ország állampolgárai. Ráadásul a **77,50%** válaszadók **tudatában vannak annak, hogy befolyásolhatják a európai politika alakítását** azáltal, hogy az Európai Parlamentet felszólítják személyes igények vagy sérelmek vagy közérdekű ügyek kezelésére. A megkérdezettek többsége **tisztában van azzal is, hogy panaszt tehet az európai ombudsmanhoz** az EU intézménye vagy szerve által elkövetett kötelességszegés esetén (**78,75%**), és **hogy joguk van, hogy kérésükre az EU intézményei és tanácsadó testületei közvetlenül, és jogosultak választ adjanak az EU 24 hivatalos nyelvére (76,25%)**. Azonban **38,75%-uk nem ismeri az európai fogyasztóvédelem szabályait** és fogyasztóvédelmi viták rendezési kötelezettségét. (61,25%-uk tisztában van ezzel). A **23,75% kijelenti, hogy nem ismeri a személyes adatok védelmének az európai kereteit** (76,25% pedig kijelenti, hogy tisztában van ezekkel a keretekkel).

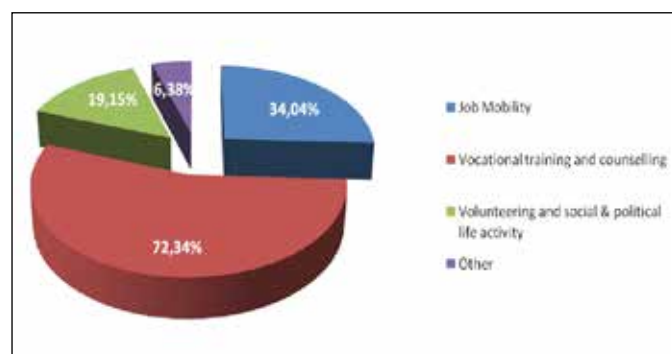
Végül a **válaszadók 48,10%-a soha nem gyakorolta a fent említett jogokat**. A megkérdezettek többsége kijelentette, hogy külföldön tanul, szabadon mozog és tartózkodik az EU-n belül. Néhány válaszadó gyakorolta a fogadó országban a társadalombiztosítás igénybevételének jogát, valamint olcsóbb telefonhívásokat is. Egyéb említett jogok is voltak: az egészségügyi ellátás, a személyes adatok védelme és a külföldi szavazás (a fogadó országban).

A legfontosabb, az uniós polgárok külföldi tartózkodása során a jogok gyakorlásának elősegítésére javasolt eszközök: idegen nyelvek ismerete, online útmutató/internetes portál,-beleértve az alapvető információkat is. Továbbá: a jogi aktusok böngésző szűrőinek az életkorra, az iskolázottsági szintre, a preferenciák kritériumaihoz való igazítása; mobilalkalmazás, amely a legfontosabb adatokat, címeiket, gyakran feltett kérdéseket tartalmazza; sablonok, formanyomtatványok a jogok kinyilvánítására, jelentésére és megvalósítására utaltak, továbbá az információk nagyobb nyilvánossága került említésre.

MOBILITÁSI TAPASZTALATOK

A **66,67%-ban** a válaszadók **arról számoltak be, hogy rendelkeznek mobilitási tapasztalattal**. Közelebről, **18-39** válaszadók **68,33%-a** (legtöbbjük részt vet egy oktatási-szakképzési és tanácsadási típusú mobilitásban). A válaszadók többségének mobilitási tapasztalatai **legfeljebb három hónapig tartottak (40%)**, és a megtapasztalt mobilitástípusai a következők voltak:

- Munkaerő-mobilitás (34,04%)
- Szakképzés-tanácsadás (72,34%)
- Önkéntesség, társadalmi és politikai élet (19,15%)
- Egyéb említésre kerülő típusok: Külföldi szakmai gyakorlatok, külföldi utazások, ifjúsági csereprogramok az Erasmus+ program keretében.

A mobilitási tapasztalatokat az **Iskolák (42,22%)**, a **nem kormányzati/harmadik szektorbeli szervezetek (24,44%)**, az **egyetemek (13,33%)**, fiatalok (6,67%), vállalatok (4,44%) és végül oktatási központok (2,22%) támogatták. A mobilitási tapasztalatok többségét **EU-források finanszírozták (82,61%)**, ezt követi a **Magánpénzalapok** forrás (13,04%). Egyik válaszadó sem nyilatkozott arról, hogy a mobilitást nemzeti alapok társ-finanszírozták volna.

A válaszadók a mobilitás megszervezésére főként a következő helyeken kaptak tájékoztatást: az iskolában (46,67%) vagy az egyetemen (13,33%). Mások az interneten vagy szájról szájra híradással, vagy ybarátaik, vagy szülők (mindkettő 11,11%-kal) és az Eurodesk-nél (6,67%) találtak információt, vállalatok és közhivatalok nyújtottak tájékoztatást (2,22%).

A fiatalok által a mobilitás megkezdése előtt összegyűjtött legfontosabb információk: a mobilitás során megvalósítandó tevékenységek; beleértve az utazást, a szállásokat és az életkörülményeket; a fogadó országról és kultúrájáról; a fogadóországban használt nyelv elsajátítása; az alkalmazandó szabályok, formák, biztosítások, jogok és dokumentáció, és végül, de nem utolsó sorban – a turisztikai információk.

A mobilitással rendelkező válaszadóknak mindössze 38,64%-a nyilatkozott arról, hogy támogatást kapott a mobilitás tervezése során. A támogatást első sorban a szervezők-küldő szervezetek/ intézmények vagy mobilitási koordinátorok, kollégák és tanárok adták.

A **mobilitási válaszadók (97,06%)** – a profitált a mobilitási tapasztalattól, különösen a kompetenciafejlesztés terén új készségek és ismeretek elsajátításában; a nyelv elsajátításában új kapcsolatok létrehozásában; az interkulturális tudásban és általában a látószögük kiszélesítésében és az önbizalom növelésében.

Csak **19,05%-nak volt nehézsége** a mobilitás során, főként a kulturális különbségek, az idegennyelvi kommunikációs

problémák, az integrálódás problémái miatt, illetve a helyi bürokráciával és a tartózkodási helyen történt néhány félreértés miatt.

Végül a felmérés összegyűjtötte azokat a **legfontosabb javaslatokat amelyek az uniós polgárok jogaival és az EU-mobilitással kapcsolatosak, s amelyek a fiatalok tudatosságának előmozdítását szolgáló eszközökre vonatkoznak.** Az alapvető javaslat információt és a tudatosságot biztosítani az iskolákban és az egyetemeken (62,12%), a témával foglalkozó weboldalakon (60,61%) és az erre szánt Facebook profilokon (59,09%). Ezt követi a TV reklámok (43,94%), az ifjúsági központok információi (40,91%), az újságcikkeken keresztül tájékoztatás (25,76%), a nem kormányzati szervezetek meghívói (24,24%), az erre kijelölt info-pontok (19,70%) és hírlevelek (18,18%), illetve a barátok és ismerősök meghívásai (16,67%).

2.2.2 OLASZORSZÁG

Az olasz felmérés **összesen 100 kérdőívet** gyűjtött össze. A nyílt on-line kutatásban résztvevő állampolgárok többsége **fiatal felnőtt** 18-39 éves (51,61%), majd a *fiatalok* 17 éves vagy fiatalabb (35,48%) és *felnőttek* (12,90%). Többségük **nő** (72,04%), a férfiak aránya (27,96%).

Az EU-oldalak, tekintetében a legtöbb válaszadó nyilatkozott úgy, hogy már ismerte az **Erasmus Plus Programportált (68,13%)** majd ezáltal **Európai Unió portált (31,87%), az Európai Szolidaritási Hadtest (24,18%), a Európai Ifjúsági Portált** és az **EURODESK-t (19,78%),** valamint az **EU-RES-rendszert (18,68%).** A válaszadóknak összesen 20,88%-a soha nem hallott ilyen portálról.

A válaszadók többsége legalább egyszer használta az **Erasmus Plusprogram portal (34,09%),** ezt követően az Európai Unió portal **(9,09%).** Azonban a többség soha nem használta ezeket a portálokat **(61,36%).** A portálok használatának leggyakoribb oka az információ keresés volt **(34,09%).**

Az olasz válaszadók fele kijelentette, hogy az internetet az Európai Unió jogaira vonatkozó információk ellenőrzésének fő forrásaként használták.

AZ EU ÁLLAMPOLGÁRI JOGOK

A válaszadók egyetértettek abban, hogy „**az uniós polgárság** nem üres fogalom, hanem **konkrét státusz, amelyhez számos jogot csatoltak**” (teljes mértékben egyetért ezzel 22,08%, egyetért 50,65% és részben egyetért 15,58%). 0% nem tudta, hogy az uniós polgárok jogai formálisan is szabályozottak, és csak a 39,74% (18-39 közötti) ismeri az európai állampolgárságból eredő jogokat (a válaszadók 30,77%)

Pontosabban:

- A külföldi egészségügyi ellátáshoz való jog az EU-n belüli mozgás közben: a 83,54%-uk tudatában van.
- Jog a külföldön történő tanulmányozáshoz bármely EU-országban ugyanolyan feltételekkel, mint az adott ország állampolgárai: ezzel a 79,75%-uk tisztában van.
- Az EU -n belüli szabadmozgáshoz és tartózkodáshoz való jog, és állampolgársága alapján hátrányos megkülönböztetés tilalma: a 75%-uk tudatában van.
- A társadalombiztosításhoz való hozzáférés joga az EU-n belüli mozgás közben: a 64,56%-a tudatában van.
- Az EU-n belüli olcsóbb mobiltelefon-hívásokra való jogosultság: a 44,30%-uk tudatában van.

- A képviselő nélküli uniós polgárok konzuli védelemhez való joga: erről a 41,77% tudomása van.

A megkérdezettek **54,43%-a tudatában van annak,** hogy befolyásolhatja az európai politika alakítását azáltal, hogy az Európai Parlamenthez címezheti személyes igényeit, vagy közügyekbe a sérelmei kezelését.

A tudatosság meglehetősen alacsony, a polgárok többsége **nem biztosabban (67,09%),** hogy panaszt tehet az **európai ombudsmanhoz** és uniós intézményhez, vagy szervhez fordulhat (annak helytelen magatartása miatt) továbbá, hogy megkereséseikre az intézményeknek **az EU 24 hivatalos nyelvén (55,70%) válaszolniuk kell.** A **69,62% nem ismeri az európai fogyasztóvédelmi szabályokat** és a fogyasztói jogviták rendezését. Hasonlóképpen az **59,49%-uk nem ismeri a személyes adatok védelmének európai kereteit.**

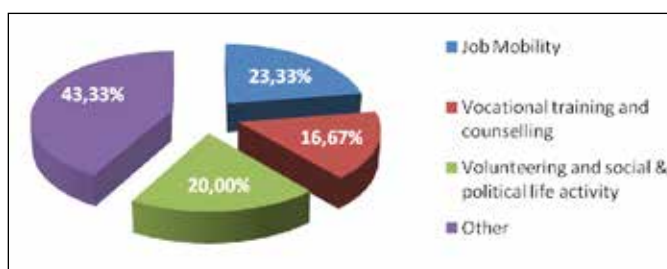
Végül a válaszadók 58,23%-a sohanem gyakorolta a fentemlített jogokat, a legtöbben azt állították, hogy olcsóbb mobiltelefon hívásokra volt szükségük.

Az uniós polgárok külföldi tartózkodása során szükséges segítség javasolt legfontosabb eszközei a következők: **ezt célzó weblap/alkalmazás/portál, helpdeskonline, online információ térképek és erre rendszeresített tiskolai események/feladatok.**

MOBILITÁSI TAPASZTALATOK

A válaszadók majdnem fele (48,10%) kijelentette, hogy **van mobilítási tapasztalataik,** különösen a **18-39 korosztály, (53,85%).** A mobilítási tapasztalatszerzés leginkább **három hónapig tartott (52%), a következő megoszlás szerint:** Munkaerő-mobilitás (23,33%)

- Szakképzés és tanácsadás (16,67%)
- Önkéntesség és társadalmi-politikai élet (20%)
- Egyéb mint: Erasmus tapasztalat, tanulmányi látogatás, munkatapasztalat

A mobilítási tapasztalatok megszerzését a következő intézmények támogatták: **a ziskolák (43,33%), az egyetemek (16,67%),** a nem kormányzati/harmadik szektorbeli szervezetek (10%), a vállalatok (6,67%) magán kezdeményezések (mintegy 5%). A legtöbb mobilítási tapasztalatszerzést **EU-forrásból (43,33%)** finanszírozták, a **privátforrások (mintegy 40%),** csak kisebb részben részesednek, míg a nemzeti alapok (10%)-ban.

A válaszadók a mobilitással kapcsolatos információkat legtöbben az iskolákban szerezték meg (43,33%) az egyetemen (20%) mások Interneten (10%), a cégeknél (6,67%) vagy szájról szájra terjedő információon keresztül (6,67%). A mobilitás megkezdése előtt a fiatalok által összegyűjtött három fő információ faja a következő: **követelmények/dokumentációt, tevékenységek és helyszínt igényel.**

A válaszadók csaknem fele (48,15%) támogatást kért a mobilitásuk megtervezése előtt, főként iskoláktól, az egyetemektől és a fogadó szervezetektől.

A **(mobilitási válaszadók 95%-a)** profitált a mobilitási tapasztalatokból, különösen új készségek, mint például anyelv és az interkulturális ismeretek gyarapítása terén. Csak **25%-uk tapasztalt nehézségeket** a nyelvi és beilleszkedési kérdések kapcsán.

Végül a felmérés összegyűjtötte azokat a **legfontosabb javaslatokat, amelyek olyan eszközöket tartalmaznak, amelyeket fel kell használni a fiatalok figyelmének felkeltésére az uniós polgárok jogaival és az EU mobilitásával kapcsolatban.** Az alapvető javaslat az **információ és tudatosság biztosítása és növelése az iskolában/egyetemen (83,5%), a témával foglalkozó weboldalakon (72,88%), TV reklámmal (54,24%), ifjúsági központok szolgáltatásaival (52,54%), erre rendszeresített Facebook o rajongói oldalak (49,15%) és más infopontok segítségével (33.90%).**

2.2.3 MAGYARORSZÁG

A magyar felmérés **összesen 115 kérdőívet** gyűjtött össze. A nyílt-online kutatásban résztvevő állampolgárok többsége **fiatal felnőtt** 18-39 éves volt (75,96%) őket a **40 év feletti**ek követték (24,04%). A magyar felmérésben résztvevők közül egyik sem volt 17 éves, vagy fiatalabb. Több **nő** válaszolt a felmérésre (68,27%), mint **férfi** (31,73%).

Közülük a többség **munkavállaló** (68,28%), különösen a **magánszektorbeli** alkalmazottak (18,27%). A **diákok** 19,22%-t képviselték a válaszadók között (főleg **egyetemi hallgatók**) és a megkérdezettek csak kis része volt munkanélküli (1,92%). A válaszadók meglehetősen jelentős száma állította azt, hogy a megkérdezéskor nem volt **sem munkában, sem foglalkoztatásban** (10,58%).

Az **oktatási szint** a felmérésben résztvevők körében nagyon **magas** volt (középiskola 16,38%, felsőoktatás 60,58%), többségük közvetlen meghívást kapott a MyEU felmérésre (60,58%).

TUDATOSSÁG AZ EU PORTÁLOKRÓL

Az erre válaszoló 85 válasz adóból a legtöbb úgy nyilatkozott, hogy már ismerte az **Erasmus Plus Programportált** (57,65%), ezt követi: az **Európai Unióportál** (31,76%), az **Európai Ifjúsági portál** (18,82%), Az EURES rendszer (12,94%), EURO-DESK (9,41%). A magyar válaszadók egyike sem mondta, hogy ne hallott volna ezekről a portálokról.

A 85 válaszadó közül 48,25% az mondta, hogy használta már az **Erasmus Plusprogram portál** legalább egyszer. Kisebbség (44,71%) kijelentette, hogy használta az **Európai Unió portálját** legalább egyszer, majd az **Európai Ifjúsági portált** (22,35%), és az **EURES-rendszert** (20%). A válaszadók viszonylag kis száma azt állította, hogy soha nem használták ezeket a portálokat (22,35%). A portálok használatának leggyakoribb oka az információ keresés volt (76,19%).

A Magyar felmérés legtöbb válaszadója szerint az internetet fő forrásként használják fel az Európai Unió jogokra vonatkozó információk ellenőrzésére.

ISMERETEK AZ UNIÓS POLGÁRSÁGGAL JÁRÓ JOGOKRÓL

A legtöbb válaszadó egyetértett abban, hogy „**az uniós polgárság nem együres fogalom, hanem egy konkrét állapot, amelyhez számos jog kapcsolódik**” (Teljesen egyetértett 42,68%, egyetértett 35,37% elfogadta és részben egyetértett 14,63%). A megkérdezettek több mint fele (62,2%) kijelentette, hogy tudják, hogy az uniós polgárok jogait formálisan is szabályozták

és 54,88% azt állította, hogy **tudatában van az európai állampolgárságból eredő jogokkal.** Pontosabban:

- A külföldi egészségügyi ellátás igénybevétele az EU-n belüli utazás közben: 91,46%-nak tudomása van.
- A külföldi tanulmányok megszerzésének joga bármely EU-országban ugyanolyan feltételekkel, mint az adott ország állampolgárai: 86,59%-uk tisztában van ezzel.
- Az EU-n belüli szabadmozgáshoz és tartózkodáshoz való jog, és az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalma: 96,34%-nak tudomása van.
- A társadalombiztosításhoz való hozzáférés joga az EU-n belül tartózkodás során: 81,45% tudatában van.
- Az olcsóbb mobiltelefon hívások lehetősége az EU-ban történő mozgáskor: 79,27% tudatában van.
- A képviselő nélküli uniós polgárok konzuli védelemhez való joga: 57,32% tudatában van.

A szavazati jogok tekintetében a Magyar felmérésben résztvevők 59,76%-a nyilatkozott arról, hogy **tudatában van a helyi és európai választásokon való szavazati joguknak, ha más uniós országokba néznek.** Több mint kétharmad (69,51%) azt **állította, hogy tudatában vannak, hogy befolyásolhatják az európai politika alakítását** azáltal, hogy **felszólítják** az Európai Parlamentet a személyes szükséglet vagy sérelem orvoslására vagy egy közérdekű kérdésre vonatkozóan.

A válaszadók nagy hányada (67,07%) azt állította, hogy **tudatában van panasztételi jogával az európai ombudsmanhoz** az uniós intézmények vagy szervek hibás magatartásával kapcsolatban, és **több mint a felük (54,88%)** azt állította, hogy **tudatában vannak, hogy az uniós intézmények és tanácsadó testületeknek válaszadási kötelezettségük van az EU 24 hivatalos nyelvén.** A válaszadók többsége (59,76%) **nem volt tisztában az európai fogyasztóvédelmi szabályok kereteivel és a fogyasztóviták rendezésével kapcsolatban.**

Azonban 58,54% **nyilatkozott arról, hogy tudatában van európai személyes adatok védelmekeretrendszerével.** Végül a válaszadók 45,12%-a **soha nem használta a fent említett jogokat.**

Az uniós polgárok külföldi tartózkodása során szükséges segítőeszközök a következők: **erre szolgáló weboldalak, mobilalkalmazások, erre szolgáló tanfolyamok, on-line csoportok és órák az iskolában.**

MOBILITÁSI TAPASZTALATOK

A válaszadók többsége (74,39%) kijelentette, hogy rendelkezik **mobilitási tapasztalatokkal.** Legfeljebb **három hónap** (30,77%) és **három és hat hónap** (30,77%) volt a leggyakoribb válasz arra a kérdésre, hogy a mobilitás mennyi ideig tartott. A mobilitási válaszadók típusai:

- Munkaerő-mobilitás (25%)
- Szakképzés és tanácsadás (38,46%)
- Önkéntesség, társadalmi és politikai élet (25%)
- Egyéb, mint például: Erasmus tapasztalat, tanulmányi látogatás, munkatapasztalat (28,85%)

A mobilitási tapasztalatszerzést támogató intézmények: **Egyetemek** (26,92%), nem kormányzati/harmadik szektorbeli szervezetek (23,08%), **iskolák** (21,15%), vállalatok (5,77%) és fiatalok saját kezdeményezései (9,62%). A nagy többség mobilitásának **finanszírozása EU-alapokból történt (72,55%). magánalapokból** 15,96% és csak egy kisebb rész származott nemzeti forrásokból (10%).

A legtöbb válaszadó a mobilitásról a következő forrásokból kapott tájékoztatást: az internetről (36,54%). Kevesebb válaszadó kapott információt az egyetemektől (15,38%), iskoláikból (11,54%), szájról szájra terjedő információ át (9,62%), oktatási intézményekből vagy központokból (9,62%). A fiatalok által a mobilitás megkezdése előtt összegyűjtött három fő információ faja: apenzükés a pénzügyi feltételek, és jogaik a fogadóországban.

A megkérdezettek csaknem fele (47,06%) támogatást kért a mobilitásuk megtervezéséért, főként egyetemüktől és különösen Erasmus-koordinátorokon keresztül.

Szinte mindegyik (97,96%) résztvevő hasznosnak találta a mobilitást: a nyelvtanulást és a kulturális cserét sorolták a legfontosabb előnyökközé. A válaszadók harminc százaléka említette a mobilitási **nehézségeit**, különösen az idegen nyelven történő kommunikáció és a kulturális beilleszkedés kérdései terén.

Végül a felmérés összegyűjtötte azokat a **legfontosabb javaslatokat, amelyek az uniós polgárok jogaival és az EU mobilitásával kapcsolatos tudatosság előmozdítására szolgáló eszközökre vonatkoznak**. Az alapvető javaslat az **információ és a tudatosság növelése, elősegítése** egy erre szolgáló internetes portálon (73,61%), hasonló Facebook oldalakon (61,11%), iskolákban és az egyetemeken (59,72%), televíziós reklámokon keresztül (36,11%), ifjúsági központok szolgáltatásaiban (33,33%) és médiacikkek által (30,56%).

3. GLOBÁLIS ELEMZÉS

A bevezetőben leírtak szerint a felmérés **összesen 326 kérdőívet gyűjtöttbe 10 különböző országból** Európán belül és kívül. A nemzeti elemzést követően e szakasz célja, hogy bemutassa a kérdőívek általános elemzését, és általános képet nyújtson. A nyílt on-line kutatásokban résztvevő polgárok többsége **fiatal felnőtt** 18-39 éves. **Több nő** válaszolt a felmérésre, mint férfi. Többségük **diák**, főleg a **középiskolából** és a **munkások**, különösen a **harmadik ágazat** alkalmazottaiból, és jelentős részt képviselnek az ún. NEETS csoporthoz tartozók (se nem tanul se nem foglalkoztatott)

Tudatosság az EU Portálokról

Az EU portálok ismertsége tekintetében a legnépszerűbb portal az Erasmus Plus programportál, más jól ismert portálok: az

Európai Ifjúsági Portál, az EURODESK Portál és az Európai Unió portálja. A megkérdezettek 20%-a soha nem hallott ezekről a portálokról.

A 18-39 éves (körülbelül 40%) válaszadók közel fele legalább egyszer használta az Erasmus Plus programportált, majd az Európai Ifjúsági Portált, az Európai Unió portálját és az EURODESK portált. A megkérdezettek fele kijelentette, hogy soha nem használták a kérdőívben (Q.10-ben) említett kilenc portal egyikét sem. A portálok használatának egyébként a leggyakoribb oka az információkeresés. A válaszadók többség ekijelentette, hogy az internetet az Európai Unió jogokra vonatkozó információk ellenőrzésének fő forrásaként használta.

AZ EU ÁLLAMPOLGÁRI JOGOKKAL KAPCSOLATOS TUDATOSSÁG

A válaszadók egyetértettek abban, hogy „az uniós polgárság nem üres fogalom, hanem konkrét státusz, amelyhez számos jogot csatoltak”. Az 50%-uk azonban nem tudta, hogy az uniós polgárok jogait formálisan szabályozták, de tisztában vannak az európa állampolgársággal (többek között a 18 és 39 év közötti válaszadók). Kifejezetten:

- A szabadmozgáshoz és tartózkodáshoz való jog a zEU-n belül, és az állampolgársága miatti hátrányos megkülönböztetés tilalma: a 91%-uk tudatában van.
- Az EU-ban történő mozgáskor az egészségügyi ellátás igénybevételének joga: a 89%-uk tudatában van.
- A külföldi tanulmányok megszerzésének joga bármely EU-országban ugyanolyan feltételekkel, mint az adott ország állampolgárai: a 82,61%-a tudatában van.
- Jobb az olcsóbb mobiltelefonhívásokhoz az EU-n belüli mozgáskor: a 68%-uk tudatában van.
- A szociális biztonsághoz való hozzáférés joga az EU-n belüli mozgás során: a 72%-uk tudatában van.
- A képviselő nélküli uniós polgárok konzuli védelemhez való joga: a 65,74-nak tudomása van.

Az EU politikai életében való részvétel tekintetében:

- A válaszadók 72,58%-a tudatában van annak, hogy befolyásolhatják az európai politikát az által, hogy az Európai Parlamenthez fordulnak, személyes vagy egyéni igényekhez igazodó, vagy közérdekű kérdések kapcsán.

- A válaszadók 71,70%-a tisztában van azzal a lehetőséggel, hogy közvetlenül kapcsolatba léphetnek az uniós intézményekkel és a tanácsadó testületekkel, és azok válaszolhatnak nekik az EU 24 hivatalos nyelvén.
- 61,72% nem ismeri az európai fogyasztóvédelmi szabályokat és a fogyasztóviták rendezését.
- 53,39% kijelenti, hogy nem ismeri a személyes adatok védelmének európai kereteit.
- A válaszadók 50%-a soha nem gyakorolta a fent említett jogokat.

Az uniós polgárok külföldi tartózkodása során a javasolt legfontosabb eszközök az alábbiak: idegen nyelvek ismerete; megfelelő honlapok/ alkalmazások/ portálok; helpdeskonline; online térképek és felhasználói útmutatók a tájékoztatáshoz; témabárázó események; sablonok, formanyomtatványok amelyek elősegítik az állampolgári jogok kinyilvánításának, megvalósításának nagyobb nyilvánosságát.

MOBILITÁSI TAPASZTALATOK

A válaszadók kétharmada (66,73%) arról számolt be, hogy mobilitási tapasztalattal rendelkezik, különösen a 18-39 éves válaszadók 76,24%-a. A válaszadók többségének mobilitási tapasztalatai legfeljebb három hónapig tartottak (kb.40%) és a tapasztalt mobilitásfajtája:

- Munkaerő mobilitás(25,59%)
- Szakképzés tanácsadás(40,11%)
- Önkéntesség, társadalmi és politikai élet (31,03%)
- Egyéb említésre kerülő típusok: Külföldi szakmai gyakorlatok, külföldi utazások, ifjúsági csereprogramok az Erasmus+ program keretében, tanulmányi látogatás.

A mobilitást támogatók: az iskolák (31,67%), a nem kormányzati/ harmadik szektorbeli szervezetek (29,38%), az egyetemek (19,23%), a vállalatok (mintegy 9%) és a fiatalok magánkezdményezései (mintegy 7%). A mobilitások legnagyobb

részét az uniós források (69,62%) fedezték, a magánalapok (23%)-ban finanszírozták.

Információk a mobilitással kapcsolatban: az iskolákban (33,84%) vagy az egyetemen (22,17%), az interneten (19,41%) vagy saájáról saájra terjedő információk és a szülők információi (11,85%) a vállalatok (9,61%) által szerezték be.

A mobilitás megkezdése előtt összegyűjtött legfontosabb információk a mobilitás során megvalósítandó tevékenységekre vonatkoznak; utazás, szállás és életkörülmények; a fogadóországról és kultúrájáról; a fogadóországban használt nyelv elsajátítása; az alkalmazandó szabályokat, a formákat, a biztosításokat, a pénzügyi vonatkozásokat, a jogokat és a dokumentációt, és végül, de nem utolsósorban a turisztikai információkat. A mobilitásban résztvevő válaszadók mindössze 48,46%-a nyilatkozott arról, hogy támogatást kapott a mobilitás tervezése során. A támogatás elsősorban a szervezőktől - küldőszervezetektől/ intézményektől származott.

A mobilitási válaszadók szinte mindegyike (97,50%) hasznosnak érezte a mobilitást, különösen a kompetenciafejlesztés terén – újkészségek és ismeretek elsajátításában; a nyelv elsajátításában; új kapcsolatok létrehozásában; az interkulturális tudás – és általában a látószög szélesítése és az önbizalom növelése terén.

Csak 18,51%-uknak volt nehézsége a mobilitás során, főként a kulturális különbségekkel, az idegennyelveken történő kommunikációval kapcsolatos problémákkal, a beilleszkedés problémákkal, a helyi bürokráciával és a tartózkodási hely néhány félreértésével.

Végül a felmérés összegyűjtötte azokat a legfontosabb javaslatokat, amelyek az uniós polgárok jogaival és az EU mobilitásával kapcsolatos fiatalok tudatosságának előmozdítására szolgáló eszközökre vonatkoznak. Az alapvető javaslat az iskolai/ egyetemi (68,44%) feldolgozás, a megfelelő weboldalak (69,63%) és a hasonló Facebook-profilok (59,94%), az ifjúsági központok szolgáltatásai(45,98%) és a televíziós hirdetések(40,71%).